

Pasirengimo teikti prašymus dėl vidaus modelių gairės

Pasirengimo teikti prašymus dėl vidaus modelių gairės

Įvadas

- 1.1. Pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Reglamento (ES) 1904/2010¹ (toliau –EIOPA reglamentas) 16 straipsnį EIOPA rengia nacionalinėms kompetentingoms institucijoms skirtas gaires, kaip pasirengti taikyti Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. lapkričio 25 d. Direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo² (Mokumas II).
- 1.2. Šios gairės taikomos pasirengimui teikti prašymą dėl vidaus modelių, per kuri nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė yra pasirengusi pateikti prašymą naudoti vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti pagal Mokumas II direktyvą ir vykdyti toje direktyvoje, nustatytus vidaus modeliams keliamus reikalavimus, išdėstytus 112, 113, 115, 116 ir 120–126 straipsniuose.
- 1.3. Nesant parengiamųjų gairių, Europos nacionalinės kompetentingos institucijos gali matyti būtinybę priimti nacionalinius sprendimus, siekiant užtikrinti patikimą nuo rizikos pobūdžio priklausomą priežiūrą. Vietoj nuoseklios ir vienodos priežiūros Europos Sąjungoje gali būti taikomi skirtingi nacionaliniai sprendimai, galintys turėti neigiamą poveikį geram vidaus rinkos veikimui.
- 1.4. Labai svarbu, kad rengiantis taikyti Mokumo II direktyvą būtų laikomasi nuoseklaus ir vienodo požiūrio. Šios gairės turėtų būti vertinamos kaip parengiamasis darbas dėl Mokumo II direktyvos, skatinant pasiruošimą svarbiausiose Mokumo II direktyvos srityse, siekiant užtikrinti tinkamą įmonių valdymą bei pakankamos informacijos perdavimą priežiūros institucijoms. Svarbiausios sritys yra šios: valdymo sistema, įskaitant rizikos valdymo sistemą ir perspektyvinį įmonės rizikos įvertinimą (pagrįstą savo rizikos ir mokumo vertinimo principais), pasirengimas teikti prašymą dėl vidaus modelių ir informacijos teikimas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.
- 1.5. Siekiant užtikrinti, kad pradėjus visapusiškai taikyti Mokumo II direktyvą įmonės ir nacionalinės kompetentingos institucijos būtų gerai pasirengusios ir galėtų taikyti naująją sistemą, labai svarbu pradėti ruoštis iš anksto. Kad pasiektų šį tikslą, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų glaudžiai bendradarbiauti su įmonėmis.
- 1.6. Rengdamosi įgyvendinti Mokumo II direktyvą, nacionalinės kompetentingos institucijos nuo 2014 m. sausio 1 d. turėtų pradėti taikyti šiame dokumente numatytas gaires, kad draudimo ir perdraudimo įmonės galėtų imtis atitinkamų veiksmų visiškam Mokumas II įgyvendinimui užtikrinti.
- 1.7. Nacionalinės kompetentingos institucijos iki kiekvienų atitinkamų metų vasario mėn. pabaigos Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijai turėtų išsiųsti

¹ OL L 331, 2010 12 15, p. 48–83.

² OL L 335, 2009 12 17, p. 1–155.

šių gairių taikymo pažangos ataskaitą, pirmąją – už laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2014 m. gruodžio 31 d. – iki 2015 m. vasario 28 d.

- 1.8. EIOPA pasirengimo teikti prašymą dėl vidaus modelių gairėse siekiama pateikti rekomendacijas, į ką nacionalinės kompetentingos institucijos ir draudimo ar perdraudimo įmonės, kuriose vyksta pasirengimo teikti prašymą procesas, turėtų atkreipti dėmesį, kad nacionalinės kompetentingos institucijos galėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė yra pasirengusi pateikti prašymą naudoti vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvą Mokumas II. Išankstinis pasirengimas teikti prašymą nėra išankstinis pritarimas vidaus modeliui. Pagal Mokumas II direktyvą draudimo ar perdraudimo įmonė, kuri prašo leisti naudoti vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, turės įvykdyti direktyvos reikalavimus taip, kaip tai bus išsamiau nurodyta deleguotuosiuose aktuose, kai šie bus paskelbti.
- 1.9. Gairėmis siekiama padidinti priežiūros praktikos, vykdomos per pasirengimą teikti prašymą, konvergenciją. Jos taip pat turėtų padėti draudimo ar perdraudimo įmonei sukurti vidaus modelio sistemą ir taip pasirengti pateikti prašymą naudoti vidaus modelį pagal direktyvą Mokumas II. Pagal šias gaires pasirengimas teikti prašymą turi vykti ir tose įmonėse, kurios ketina teikti prašymą priimti sprendimą dėl vidaus modelio naudojimo nuo pirmos Mokumas II direktyvos taikymo dienos.
- 1.10. Grupių pasirengimo teikti prašymą proceso atveju turėtų būti siekiama užtikrinti tinkamą bendradarbiavimą tarp kolegijai priklausančių nacionalinių kompetentingų priežiūros institucijų, ypač tarp dalyvaujančių nacionalinių kompetentingų institucijų.
- 1.11. Nacionalinės kompetentingos institucijos ir draudimo ar perdraudimo įmonė ryšius turėtų palaikyti nuolat: per visą pasirengimo teikti prašymą procesą, vėliau vertinant prašymą, kurį įmonė gali pateikti pagal Mokumas II direktyvą, ir, vidaus modelį patvirtinus, per visą priežiūros procesą.
- 1.12. Išsamesnės nuostatos dėl pasirengimo teikti prašymus išdėstytos 3-io lygmens komiteto EDPPPIK (CEIOPS) gairėse dėl pasirengimo teikti prašymus dėl vidaus modelių taikymo (pirminis EDPPPIK (CEIOPS) konsultacinis dokumentas Nr. 80)³.
- 1.13. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad šios gairės būtų taikomos proporcingai, atsižvelgiant į draudimo ir perdraudimo įmonei būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Šis principas į gaires jau įtrauktas ir tam tikrose srityse taikomos specialios priemonės, todėl proporcingumo principai joms jau taikomi.
- 1.14. Jei nenurodyta kitaip, visos šios gairės taikomos rengiantis teikti prašymą dėl:

---

³ https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/consultations/consultationpapers/CP80/CEIOPS-DOC-76-10-Guidance-pre-application-internal-models.pdf.

- dalinio ar visiško vidaus modelio, kuris būtų teikiamas sprendimui dėl naudojimo draudimo ar perdraudimo įmonės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvą Mokumas II priimti;
- grupės dalinio ar visiško vidaus modelio, kaip nurodyta toliau, kuris būtų teikiamas tokiam sprendimui priimti.

1.15. Šiose gairėse vartojamos tokios apibrėžtys:

- grupės (-ių) vidaus modelis (-iai) – tai ir vidaus modelis, kuris būtų naudojamas tik konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvą Mokumas II (pagal direktyvos Mokumas II 230 straipsnį), ir vidaus modelis, kuris būtų naudojamas konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti ir bent vienos susijusios įmonės, kuriai taikomas šis konsoliduotam grupės mokumo kapitalui apskaičiuoti skirtas vidaus modelis, mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvą Mokumas II (grupės vidaus modelis pagal direktyvos Mokumas II 231 straipsnį);
- atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos – tai visų valstybių narių, kuriose yra įsikūrusios atitinkamų draudimo ir perdraudimo įmonių, kurioms taikomas pirmiau nurodytas grupės vidaus modelis (direktyvos Mokumas II 231 straipsnis), pagrindinės buveinės ir kurių mokumo kapitalo reikalavimas bus apskaičiuojamas pagal grupės vidaus modelį, nacionalinės kompetentingos institucijos;
- dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos – tai visų valstybių narių nacionalinės kompetentingos institucijos, kuriose yra įsikūrusios susijusių įmonių, kurioms taikomas grupės vidaus modelis, pagrindinės buveinės (direktyvos Mokumas II 230 ir 231 straipsniai),.

Kai taikomas grupės vidaus modelis, aptartas direktyvos Mokumas II 231 straipsnyje, atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos yra šių dalyvaujančių nacionalinių kompetentingų institucijų dalis;

- ekspertų vertinimas – tai reikiamų žinių, patirties turinčių ir draudimo ar perdraudimo veiklai būdingą riziką suprantančių asmenų arba komitetų kompetencija;
- sąvokai „tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas“ apibrėžti naudojami du parametrai: tai, kiek įmonė turi žinių apie rizikos pobūdį, kurį atskleidžia įvairūs įvykiai, kuriais grindžiama tikimybių pasiskirstymo prognozė, ir gebėjimas pasirinktu skaičiavimo metodu šią informaciją paversti informacija apie piniginių verčių, susijusių su pagrindinių nuosavų lėšų pokyčiais, pasiskirstymą. Išsamumo sąvokos nereikėtų susiaurinti iki tikimybių pasiskirstymo prognozės reprezentatyvumo detalumo, nes prognozė kaip tolydi funkcija, gali būti mažo išsamumo;

- pagrindinis rizikos matas – tai pagrindinių nuosavų lėšų rizikos vertė, kai patikimumo lygis per vienus metus yra 99,5 proc., kaip nustatyta direktyvos Mokumas II 101 straipsnio 3 dalyje;
- analitinės uždaros formulės – tiesioginės matematinės formulės, kuriose įmonės pasirinktas rizikos matas susiejamas su pirmiau apibrėžtu pagrindiniu rizikos matu;
- $t=0$ – data, kada įmonė, naudodama vidaus modelį, atliks mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimus;
- $t=1$ – vieni metai nuo tos dienos, kada įmonė, naudodama savo vidaus modelį, atliks savo mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimus;
- kiekybiniai arba kokybiniai vidaus modelio aspektai turėtų būti laikomi reikšmingais tada, kai to aspekto pokytis arba klaida galėtų paveikti vidaus modelio rezultatus, kurie galėtų turėti įtakos sprendimo priėmimui ir tos informacijos vartotojų, įskaitant nacionalines kompetentingas institucijas, vertinimui.

1.16. Gairės taikomos nuo 2014 m. sausio 1 d.

I skyrius. Bendrosios nuostatos dėl gairių

1 gairė. Bendrosios nuostatos dėl gairių

- 1.17. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų imtis reikiamų priemonių, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. pradėtų taikyti šias pasirengimo teikti prašymus dėl vidaus modelių gaires.
- 1.18. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų imtis reikiamų priemonių, kad susidarytų nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, kurioje vyksta pasirengimo teikti prašymą procesas, yra pasirengusi pateikti prašymą naudoti vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal Mokumas II direktyvą ir vykdyti Direktyvoje 2009/138/EB, ypač jos 112, 113, 115, 116, 120–126 ir 231 straipsniuose, nustatytus vidaus modeliams keliamus reikalavimus.
- 1.19. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, kurioje vyksta pasirengimo teikti prašymą procesas, imasi reikiamų priemonių tam, kad:
  - (a) sukurtų vidaus modelio sistemą taip, kad būtų pasirengusi naudoti vidaus modelį ir rizikai valdyti, ir sprendimams priimti, bei mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti; ir
  - (b) pasirengtų tam atvejui, jei jos vidaus modelis nebūtų patvirtintas, nustatytų mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimo pagal standartinę formulę tvarką ir atsižvelgtų į kapitalo planavimo aspektus.

2 gairė. EIOPA'į teikiama pažangos ataskaita

- 1.20. Nacionalinės kompetentingos institucijos pasibaigus metams iki kitų metų vasario mėnesio pabaigos turėtų pateikti EIOPA'į šių gairių taikymo pažangos ataskaitą (pirmą kartą, 2014 m. sausio 1 d.–2014 m. gruodžio 31 d. laikotarpio, pažangos ataskaita turės būti pateikta iki 2015 m. vasario 28 d.).

II skyrius. Pasirengimas teikti prašymus dėl vidaus modelių

1 skirsnis. Bendrosios gairės

3 gairė. Nacionalinių kompetentingų institucijų atliekamas tikrinimas

1.21. Per pasirengimą teikti prašymą apibrėždamos ir svarstydamos tuo tikslu atliekamų tikrinimų apimtį nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti bent į šiuos dalykus:

- (a) įmonės, kurioje vyksta pasirengimo teikti prašymą procesas, ir jos vidaus modelio ypatumus;
- (b) tikrinamo vidaus modelio aspekto sąsajas su kitomis vidaus modelio dalimis; ir
- (c) Direktyvos Mokumas II 29 straipsnio 3 dalyje nustatytą proporcingumo principą – nereikėtų suprasti, kad laikantis proporcingumo principo kai kurių direktyvoje Mokumas II nustatytų reikalavimų galima nesilaikyti arba laikytis ne taip griežtai. Visu pirma, nacionalinės kompetentingos institucijos proporcingumo principo turėtų laikytis kartu atsižvelgdamos į:
  - (i) rizikos, kurią patiria draudimo ar perdraudimo įmonė, pobūdį, mastą ir sudėtingumą; ir
  - (ii) tos įmonės vidaus modelio struktūrą, mastą ir kokybinius aspektus.

1.22. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų nuolatos teikti įmonei .grįžtamąjį ryšį dėl atlikto vidaus modelio patikrinimo per pasirengimą teikti prašymą

1.23. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad per pasirengimą teikti prašymą įmonė pateiktų mokumo kapitalo reikalavimą pagal standartinę formulę. Pateikta informacija turėtų apimti bendrą mokumo kapitalo reikalavimą ir šias rizikų kategorijas, kurias apima vidaus modelis:

- a) rinkos riziką;
- b) sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo riziką;
- c) gyvybės draudimo riziką;
- d) sveikatos draudimo riziką;
- e) ne gyvybės draudimo riziką;
- f) ne gyvybės katastrofų riziką;
- g) operacines rizikas.

1.24. Teikiama informacija turi būti pateikta tokiu detalumo lygiu, kuris yra suderintas ir priimtinas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, atsižvelgiant į dokumento „Informacijos pateikimo gairės“ I techniniame priede

apibrėžtus elementus ir II techniniame priede pateiktą jų aprašymą. Per pasirengimo teikti prašymą įmonės turėtų pateikti informaciją pagal suderintus su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ataskaitų datas ir terminus.

4 gairė. Vidaus modelio pakeitimai per pasirengimą teikti prašymą

- 1.25. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų stebėti ir, jei reikia, tikrinti pakeitimus, kuriuos draudimo ar perdraudimo įmonė diegia į savo vidaus modelį po to, kai per pasirengimą teikti prašymą buvo užbaigti tam tikri patikrinimai.
- 1.26. Tuo tikslu nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad draudimo ar perdraudimo įmonė jas informuotų apie visus, įmonės nuomone, svarbius padarytus arba planuojamus įmonės vidaus modelio pakeitimus.
- 1.27. Jei draudimo ar perdraudimo įmonė per pasirengimą teikti prašymą keičia vidaus modelį, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę bent apie šiuos dalykus:
  - (a) įmonės valdymą, įdiegtą atsižvelgiant į pokyčius, įskaitant pokyčių patvirtinimą įmonės viduje, vidinę komunikaciją, pokyčių dokumentavimą ir patikimumo vertinimą;
  - (b) įmonės parengtą pakeitimų klasifikaciją.

2 skirsnis. Modelio pakeitimai

5 gairė. Modelio pakeitimų politikos apimtis

- 1.28. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, rengdama modelio pakeitimų politiką, atsižvelgia į visus pokyčius, kurie paveiktų mokumo kapitalo reikalavimą, ir bent į šiuos pokyčius:
  - (a) įmonės valdymo sistemoje;
  - (b) vidaus modelio naudojimo reikalavimų laikymosi įmonėje;
  - (c) įmonės vidaus modelio techninių specifikacijų tinkamumo; ir
  - (d) įmonės rizikos pobūdžio.

6 gairė. Reikšmingo pakeitimo apibrėžtis

- 1.29. Per pasirengimą teikti prašymą kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė rengia ir naudoja tam tikrus svarbiausius kokybinius arba kiekybinius rodiklius reikšmingiems pakeitimams apibrėžti ir ar draudimo ar perdraudimo įmonė diegia objektyvų metodą, pagal kurį pakeitimai priskiriami prie reikšmingų.
- 1.30. Nors kiekybinis modelio pakeitimo poveikis mokumo kapitalo reikalavimui arba atskiroms mokumo kapitalo reikalavimo sudedamosioms dalims gali būti vienas iš rodiklių, pagal kurį draudimo ar perdraudimo įmonė planuoja identifikuoti

reikšmingus pokyčius, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė užtikrina, kad būtų naudojami ir kiti kokybiniai bei kiekybiniai rodikliai.

- 1.31. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad pagal jos sukurtus rodiklius būtų atsižvelgiama į pačios įmonės ir į jos vidaus modelio ypatumus.

7 gairė. Keleto pakeitimų kombinacija

- 1.32. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė planuoja vertinti kiekvieno pokyčio atskirai ir visų pokyčių drauge poveikį mokumo kapitalo reikalavimui ar atskiroms jo sudedamosioms dalims.
- 1.33. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė planuoja vertinti tokių pakeitimų poveikį tam, kad neliktų neįvertinti jokie vienas kitą kompensuojantys poveikio veiksniai ir bendras keleto veiksmų poveikis.

8 gairė. Grupės vidaus modelio pakeitimų politika (pagal Mokumas II direktyvos 231 straipsnį)

- 1.34. Per pasirengimą teikti prašymą, kai vidaus modelį ketina naudoti grupė, dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė rengia bendrą modelio pakeitimų politiką.
- 1.35. Dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad modelio pakeitimų politika apimtų grupės ir kiekvienos susijusios įmonės, kuri naudos grupės vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, reikšmingų ir smulkių pokyčių aprašymą.
- 1.36. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrins, kad bet kuris pakeitimas, kuris yra reikšmingas pavienės įmonės lygmeniu, būtų priskiriamas prie reikšmingų pakeitimų ir politikoje.

3 skirsnis. Taikymo kriterijai

9 gairė. Atitikties vertinimas

- 1.37. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, apie draudimo ar perdraudimo įmonės atitikimą Mokumas II direktyvos 120 straipsnyje nustatytą taikymo kriterijų, visų pirma:
- (a) kaip modelis taikomas įvairiems tikslams;
  - (b) kaip modelis tinka veiklai;
  - (c) kaip modelis suprantamas;

- (d) kaip modelis padeda priimti sprendimus ir
- (e) kaip modelis yra integruotas į rizikos valdymo sistemą.

1.38. Nacionalinės kompetentingos institucijos, susidarydamos šią nuomonę, turėtų atsižvelgti į tai, kad draudimo ar perdraudimo įmonei neturėtų būti nustatytas užbaigtas ir detalus konkrečių taikymo sričių sąrašas.

10 gairė. Paskatos gerinti vidaus modelio kokybę

1.39. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad vidaus modelis būtų taikomas rizikos valdymo sistemoje, ir sprendimų priėmimo procese taip, kad būtų sukurtos paskatos gerinti paties vidaus modelio kokybę.

11 gairė. Tinkamumas veiklai

1.40. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos, susidarydamos nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad vidaus modelis pakankamai tiksliai tiktų jos veiklai, atsižvelgia bent į šiuos veiksnius:

- (a) ar draudimo ar perdraudimo įmonei naudojant vidaus modelį sprendimų priėmimo procese yra įtraukiami svarbūs verslo sprendimai, įskaitant strateginius sprendimus, ir kiti atitinkami sprendimai;
- (b) draudimo ar perdraudimo įmonės rizikos valdymo sistemą ir tai, kiek ji yra detali;
- (c) reikiamą draudimo ar perdraudimo įmonės sprendimų priėmimo proceso detalumą;
- (d) draudimo ar perdraudimo įmonės sprendimų priėmimo sistemos struktūrą;
- (e) draudimo ar perdraudimo įmonės vidaus oficialius duomenis apie vidaus modelio rezultatų struktūrą.

12 gairė. Vidaus modelio supratimas

1.41. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad administracinis, valdymo arba priežiūros organas ir tą vidaus modelį sprendimams priimti taikantys vartotojai jį supranta.

1.42. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę surengti pokalbius su administracinio, valdymo arba priežiūros organo atstovais ir kitais vadovaujamašias pareigas draudimo ar perdraudimo įmonėje užimančiais asmenimis, kad galėtų susidaryti nuomonę, kaip pačios supranta vidaus modelį.

1.43. Kad galėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė yra pasirengusi laikytis taikymo kriterijų reikalavimų, nacionalinės kompetentingos

institucijos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę susipažinti su valdybos arba atitinkamo sprendimų priėmimo organo posėdžių protokolais.

13 gairė. Pagalba priimant sprendimus

1.44. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina ir gali įrodyti, kad vidaus modelis yra naudojamas priimant sprendimus.

14 gairė. Pagalba priimant sprendimus

1.45. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad įmonės vidaus suinteresuotieji asmenys, ypač jos administracinis, valdymo ir priežiūros organai, reguliariai gautų vidaus modelio rezultatus, susijusius su atitinkamais verslo sprendimais.

15 gairė. Pagalba priimant sprendimus

1.46. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad vidaus modelis bent įvertina ekonominį kapitalą ir nustato poveikį galimų sprendimų, kuriuos priimant naudojamas šis modelis, rizikos pobūdžiui.

1.47. Nacionalinės kompetentingos institucijos taip pat turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė supranta, kokį poveikį tokie sprendimai turės mokumo kapitalo reikalavimui.

16 gairė. Skaičiavimo dažnumas

1.48. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė rengia tvarką, pagal kurią galėtų stebėti savo rizikos pobūdį, ir kaip dėl reikšmingų rizikos pobūdžio pokyčių mokumo kapitalo reikalavimas yra perskaičiuojami.

17 gairė. Grupės ypatumai

1.49. Per pasirengimą teikti prašymą, kai vidaus modelį rengiasi taikyti grupė, dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, kurios naudos grupės vidaus modelį savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, bendradarbiauja užtikrindamos vidaus modelio tinkamumą jų veiklai.

1.50. Dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, dėl dalyvaujančios įmonės ir susijusių įmonių pateiktų duomenų bent:

- (a) ar jų mokumo kapitalo reikalavimas bus apskaičiuojamas tokiu dažnumu, kokio reikalaujama Mokumas II direktyvos 102 straipsnyje, ir ar to reikia sprendimų priėmimo procese;
- (b) ar jos gali pasiūlyti grupės vidaus modelio, ypač jo sudedamųjų dalių, kurios joms yra reikšmingos, pakeitimus arba vidaus modelio pakeitimus

pasikeitus jų rizikos pobūdžiui ir atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis įmonė veikia ir

- (c) ar susijusios įmonės pakankamai gerai supranta vidaus modelį pagal jo dalis, kurios taikomos tos įmonės rizikai.

1.51. Dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės, kurios naudos grupės vidaus modelį savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, užtikrina, kad vidaus modelio struktūra tiktų jų veiklai ir jų rizikos valdymo sistemai, įskaitant modelio naudojimo grupės lygmeniu ir susijusios įmonės lygmeniu rezultatus, būtų pakankamai detalus, kad grupės vidaus modelį būtų galima pakankamai aktyviai taikyti sprendimų priėmimo procesuose.

4 skirsnis. Prielaidų nustatymas ir ekspertų vertinimas

18 gairė. Prielaidų nustatymas

- 1.52. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės nustato prielaidas ir naudojami ekspertų vertinimu, ypač atsižvelgdamos į prielaidų naudojimo poveikio reikšmingumą, remiantis šiomis gairėmis apie prielaidų nustatymą ir ekspertų vertinimą.
- 1.53. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė vertina reikšmingumą atsižvelgdama ir į kiekybinius, ir į kokybinius rodiklius, taip pat į nuostolius patirtus ekstremaliomis sąlygomis.
- 1.54. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė bendrai vertina rodiklius į kuriuos buvo atsižvelgta.

19 gairė. Valdymas

- 1.55. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad visos prielaidos būtų nustatomos ir ekspertų vertinimu naudojamosi vadovaujantis galiojančia ir dokumentuota tvarka.
- 1.56. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad prielaidos būtų nustatomos ir naudojamos nuosekliai, visą laiką ir visoje draudimo ar perdraudimo įmonėje ir kad jos tiktų pagal savo paskirtį.
- 1.57. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonėje prielaidos atsižvelgiant į jų reikšmingumą yra tvirtinamos parašu pakankamai aukštu valdymo lygmeniu, svarbiausias prielaidas parašu tvirtina administracinis, valdymo arba priežiūros organai.

20 gairė. Informacijos perdavimas ir neapibrėžtumas

- 1.58. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad visi procesai, susiję su prielaidų nustatymu ir ypač ekspertiniu įvertinimu, parenkant tas prielaidas mažina nesusipratimų ir blogo komunikavimo riziką tarp įvairias funkcijas atliekančių darbuotojų.
- 1.59. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė nustato oficialią, dokumentuose įformintą tvarką, pagal kurią palaikomas ryšys tarp reikšmingą ekspertų vertinimą ir pagal jį nustatytas prielaidas teikiančių ir jas naudojančių asmenų.
- 1.60. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina prielaidų neapibrėžtumo ir jų svyravimo įtakos galutiniam rezultatui skaidrumą.

21 gairė. Dokumentacija

- 1.61. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuose įformina prielaidų nustatymo, ypač ekspertų vertinimo naudojimo, tvarką, kad šis procesas būtų skaidrus.
- 1.62. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuoja padarytas prielaidas ir jų reikšmingumą, dalyvaujančius ekspertus, paskirties tinkamumą ir galiojimo trukmę.
- 1.63. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė pagrindžia nuomonę, pateikdama kokią informacijos bazę naudoja ir kokį detalumo lygį taiko tam, kad ir prielaidos ir kriterijai, kuriais remiantis priimami sprendimai dėl vienu prielaidų pasirinkimo ir kitų alternatyvų atmetimo, būtų skaidrūs.
- 1.64. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad reikšmingas prielaidas naudojantys subjektai gautų aiškia ir išsamią informaciją raštu apie tas prielaidas.

22 gairė. Patikimumo vertinimas

- 1.65. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad prielaidų pasirinkimo ir ekspertų vertinimo naudojimo procesas būtų pagrįstas.
- 1.66. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad prielaidų tvirtinimo procesas ir priemonės ir ypač ekspertų vertinimo naudojimas būtų registruojami dokumentuose.
- 1.67. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė registruoja dėl naujos informacijos iškilusius

reikšmingų prielaidų pokyčius ir kaip analizuoja bei paaiškina tuos pokyčius ir įgyvendinimo nuokrypius nuo reikšmingų prielaidų.

- 1.68. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė (jei tai reikalinga ir tikslinga) naudoja kitas patikimumo vertinimo priemones, pavyzdžiui, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ar jautrumo testavimą.
- 1.69. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, pasikliaudama nepriklausomais vidaus arba išorės ekspertais, tikrina pasirinktas prielaidas.
- 1.70. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė atskleidžia susidariusias aplinkybes, kuriomis tos prielaidos būtų laikomos klaidingomis.

5 skirsnis. Metodologinis nuoseklumas

23 gairė. Nuoseklumo tikrinimo etapai

- 1.71. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina tikimybių pasiskirstymo prognozei apskaičiuoti bei turtui ir įsipareigojimams balanso ataskaitoje, mokumo tikslais įvertinti taikomų metodų nuoseklumą.
- 1.72. Visų pirma nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, apskaičiuodama tikimybių pasiskirstymo prognozę, tikrina nuoseklumą toliau išvardintuose etapuose, jei jie yra aktualūs pagal naudojamą modelio dalį:
  - (a) ar nuosekliai pereinama nuo turto ir įsipareigojimų balanso ataskaitoje vertinimo mokumo tikslais prie vidaus modelio mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti;
  - (b) ar taikant vidaus modelį apskaičiuota turto ir įsipareigojimų vertė vertinimo dieną nuosekliai dera su turto ir įsipareigojimų verte balanso ataskaitoje mokumo tikslais;
  - (c) ar rizikos veiksnių prognozė ir tų rizikos veiksnių poveikis prognozuojamai piniginei vertei, remiantis prielaidomis dėl tų rizikos veiksnių, naudojamų turtui ir įsipareigojimams balanso ataskaitoje vertinti mokumo tikslais, yra nuoseklūs ir
  - (d) ar turto ir įsipareigojimų pakartotinio vertinimo laikotarpio pabaigoje ir turtui ir įsipareigojimams balanso ataskaitoje vertinimo rezultatai nuosekliai dera.

24 gairė. Nuoseklumo aspektai

- 1.73. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo arba perdraudimo įmonė, vertindama nuoseklumą, atsižvelgia bent į šiuos aspektus:

- (a) turto ir įsipareigojimų vertės balanso ataskaitoje skaičiavimo ir tikimybių pasiskirstymo prognozės skaičiavimo nuoseklumą;
- (b) duomenų ir parametrų, naudotų atitinkamiems skaičiavimams atlikti, nuoseklumą; ir
- (c) prielaidų, kuriomis grindžiami atitinkami skaičiavimai, ypač prielaidų dėl sutartyse numatytų pasirinkimo galimybių ir finansinių garantijų, būsimų vadovybės veiksmų ir tikėtinų būsimų mokėjimų, kurių dydi priklauso nuo įmonės nuoseklumą.

25 gairė. Nuoseklumo vertinimas

- 1.74. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė atlieka reguliarius nuoseklumo vertinimus, kurie pagal direktyvos Mokumas II 124 straipsnį turi būti vienas iš jos vidaus modelio patikimumo vertinimo proceso etapų.
- 1.75. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė įvertina nuoseklumą kiekybiškai (jei tai įmanoma ir proporcingai).
- 1.76. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, vertindama nuoseklumą:
- a) identifikuos ir dokumentuose užregistruos kiekvieną nuokrypį nuo apskaičiuotos tikimybių pasiskirstymo prognozės ir turto bei įsipareigojimų vertinimo balanso ataskaitose rezultatų;
  - b) įvertina kiekvieno nuokrypių atskirai ir visų drauge poveikį; ir
  - c) pagrindžia, kad nuokrypiai nesukelia nenuoseklumo tarp tikimybių pasiskirstymo prognozės apskaičiavimo bei turto ir įsipareigojimų balanso ataskaitose mokumo tikslais vertinimo.

6 skirsnis. Tikimybių pasiskirstymo prognozė

26 gairė. Žinios apie rizikos pobūdį

- 1.77. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrins, kad tikimybių pasiskirstymo prognozei, kuria grindžiamas jos vidaus modelis, apskaičiuoti naudota įvykių imtis yra išsami.
- 1.78. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie procesus, kuriuos draudimo ar perdraudimo įmonė yra įdiegusi, kad gautų pakankamos ir naujausios informacijos apie įmonės rizikos pobūdį.
- 1.79. Visų pirma nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė ketina rinkti duomenis apie rizikos ir kitus veiksnius, paaiškinančius kintamųjų, kuriais grindžiamas tikimybių

pasiskirstymo prognozės skaičiavimas, funkcionavimą, kad tikimybių pasiskirstymo prognozė galėtų atspindėti visus savo rizikos pobūdžio ypatumus.

27 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas

- 1.80. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė vertina aktuarinių ir statistinių metodų, naudojamų tikimybių pasiskirstymo prognozei apskaičiuoti, tinkamumą ir kaip į svarbų kriterijų atsižvelgia į galimybes tais metodais apdoroti duomenis apie rizikos pobūdį.
- 1.81. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė pasirenka metodus, kuriais naudodamasi rengia tikimybių pasiskirstymo prognozę, kuri būtų pakankamai išsami ir apimtų visus svarbius jos rizikos pobūdžio aspektus bei padėtų priimti sprendimus.
- 1.82. Nacionalinės kompetentingos institucijos taip pat turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, atlikdama šį metodologinį vertinimą, atsižvelgia į neigiamų kvantilių, apskaičiuotų remiantis tikimybių pasiskirstymo prognoze, patikimumą.
- 1.83. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad, stengiantis parengti išsamią tikimybių pasiskirstymo prognozę, nebūtų sumažintas neigiamų kvantilių įverčių patikimumas.

28 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumo vertinimas

- 1.84. Tam, kad per pasirengimą teikti prašymą galėtų susidaryti nuomonę pagal 28 gairę ir tam, kad užtikrintų suderintą požiūrį į pasirengimą teikti prašymą ir modelių pakeitimus, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti bent į šiuos dalykus:
  - (a) įmonės rizikos pobūdį ir kiek jį atspindi tikimybių pasiskirstymo prognozė;
  - (b) esamą aktuarinio mokslo pažangą ir visuotinai pripažintą rinkos praktiką;
  - (c) kai svarstomas tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas – visas priemonės, kurias draudimo ar perdraudimo įmonė įdiegia, kad užtikrintų atitiktį vidaus modelio testavimo kriterijams ir visiems Mokumas II direktyvos 120–126 straipsniuose nustatytiems standartams;
  - (d) kai svarstoma konkreti rizika – tai, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės pasirinkti metodai ir parengta tikimybių pasiskirstymo prognozė siejasi su kitomis rizikomis, kurioms taikomas vidaus modelis, atsižvelgiant į tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumą; ir
  - (e) aptariamos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, kaip nustatyta Mokumas II direktyvos 29 straipsnio 3 dalyje.

29 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumo didinimas

- 1.85. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė pasirūpina, kad į tikimybių pasiskirstymo prognozę nebūtų įtraukta nereikalingų sričių, kurios neatspindi pradinių duomenų apie jos rizikos pobūdį (plg. su 28 gaire).
- 1.86. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės taikoma metodika tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumui padidinti atitinka statistinių duomenų kokybės standartus dėl metodų, prielaidų ir duomenų. Jeigu pagal šiuos metodus reikia naudotis ekspertų vertinimu, reikėtų taikyti atitinkamas gaires dėl prielaidų nustatymo ir ekspertų vertinimo.

7 skirsnis. Kalibravimas – aproksimacijos

30 gairė. Žinios apie aproksimacijas

- 1.87. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė įrodo, kad gerai supranta taikomas aproksimacijas, leistinas pagal Mokymas II direktyvos 122 straipsnio 3 dalį.
- 1.88. Visų pirma, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė bent jau:
  - (a) atsižvelgia į klaidas, iškilusias dėl aproksimacijų apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą;
  - (b) parodo, kad dėl jos taikomų aproksimacijų mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimo rezultatas nėra reikšmingai mažesnis, palyginti su rezultatu, kuris yra gautas taikant pagrindinį rizikos matą, taip siekiant užtikrinti, kad draudėjams suteikiama apsauga atitiktų direktyvos Mokymas II 101 straipsnio 3 dalies reikalavimus; ir
  - (c) kontroliuoja ir pagrindžia aproksimacijų rezultatų stabilumą tam tikrą laikotarpį ir itin didelių nuostolių sąlygomis pagal tos įmonės rizikos pobūdį.
- 1.89. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų draudimo ar perdraudimo įmonei aiškiai nurodyti, kad reikšmingas neapibrėžtumas, kurį gali sukelti aproksimacijos mokumo kapitalo reikalavimui perkalibruoti nėra leidžiamas, jeigu dėl tokio neapibrėžtumo mokėjimo kapitalo reikalavimo įvertis bus nepakankamai aukštas.

31 gairė. Pagrindinis rizikos matas kaip tarpinis rezultatas

- 1.90. Jeigu draudimo ar perdraudimo įmonė pagrindinį rizikos matą gali apskaičiuoti kaip tarpinius ekonominio kapitalo skaičiavimo rezultatus, per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti

nuomonę, kaip įmonė gali įrodyti, kad šis rezultatas tinkamai atspindi jos rizikos pobūdį.

32 gairė. Kito bazinio kintamojo naudojimas

- 1.91. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė (jei ji mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti naudoja kitą, ne pagrindinių nuosavų lėšų, bazinį kintamąjį) parodo, kad:
- (a) skirtumas tarp pagrindinių nuosavų lėšų ir bazinio kintamojo laikotarpiu nuo $t = 0$ iki ir įskaitant $t = 1$ nėra reikšmingas jokiais iš anksto numatytais aplinkybėmis; arba,
  - (b) tuo atveju, jeigu šis skirtumas yra reikšmingas atsižvelgiant į įmonės rizikos pobūdį, negali būti jokių reikšmingų pokyčių kitą laikotarpį net ir itin didelių nuostolių sąlygomis.
- 1.92. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė (jei ji remsis kito bazinio kintamojo, ne pagrindinių nuosavų lėšų, svyravimais pagrindinių nuosavų lėšų vertei apskaičiuoti), parodo, kad:
- (a) $t = 0$ dieną sugeba suderinti skirtumą tarp pagrindinių nuosavų lėšų ir bazinio kintamojo; ir
  - (b) supranta skirtumą tarp pagrindinių nuosavų lėšų ir bazinio kintamojo visomis aplinkybėmis iki ir įskaitant $t = 1$ dienos.
- 1.93. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip mokumo tikslais draudimo ar perdraudimo įmonės rengiama balansinė ataskaita padeda tai įmonei nustatyti, kiek nuosavų lėšų galima skirti mokumo kapitalo reikalavimui padengti, nepaisant to, pagal kokį metodą šis mokumo kapitalo reikalavimas buvo apskaičiuotas.

33 gairė. Analitinių uždarų formulių naudojimas

- 1.94. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip tais atvejais, kai draudimo ar perdraudimo įmonė naudoja analitinę uždarą formulę savo kapitalo reikalavimui perkalibruoti nuo jo dydžio, paremto vidaus rizikos matu, iki dydžio, paremto pagrindiniu matu, parodo, kad pagal tos draudimo ar perdraudimo įmonės rizikos pobūdį prielaidos, kuriomis ta formulė grindžiama, yra realistinės ir galioja ir itin didelių nuostolių sąlygomis.

34 gairė. Valdymo priemonės

- 1.95. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, pasirinkusi savo vidaus modelyje naudoti ilgesnį nei vienu metų laikotarpį, apskaičiuodama mokumo kapitalo reikalavimą atsižvelgia į valdymo priemones ir užtikrina, kad

tos valdymo priemonės laikotarpiu nuo $t = 0$ iki $t = 1$ taiko ir veikia mokumo tikslais rengiamą balansinę ataskaitą, kai $t = 0$ iki $t = 1$.

- 1.96. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad bendri turto ir įsipareigojimų vertinimo principai $t = 1$ dieną galioja, svarstant valdymo veiksmų poveikį balanso ataskaitai mokumo tikslais, dėl šių gairių.

35 gairė. Daugybinių aproksimacijos

- 1.97. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip tai atvejais, kai draudimo ar perdraudimo įmonė turi taikyti daugybines aproksimacijas, įvertina, ar yra kokia nors šių aproksimacijų tarpusavio sąveika, kurią reikėtų iš anksto numatyti.

8 skirsnis. Pelno ir nuostolio priskyrimas

36 gairė. Pelno ir nuostolio apibrėžtis

- 1.98. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė pelną ir nuostolį vertina kaip per atitinkamą laikotarpį įvykusius pokyčius:

- (a) pagrindinių nuosavų lėšų arba
- (b) kitų piniginių sumų, naudojamų pagal vidaus modelį pagrindinių nuosavų lėšų pokyčiams nustatyti, pavyzdžiui, faktinius ekonominio kapitalo išteklių pokyčius.

- 1.99. Šiuo tikslu pelnui ir nuostoliui nereiktų priskirti judėjimų, kurie susiję su papildomu nuosavų lėšų gavimu, išmokėjimu ar šių lėšų išpirkimu bei lėšų paskirstymu.

- 1.100. Kai įmonė savo vidaus modelyje naudoja kitą kintamąjį, o ne pagrindinių nuosavų lėšų, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė naudoja šį kintamąjį pelno ir nuostolio priskyrimo tikslais.

- 1.101. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė, priskirdama pelną ir nuostolį, nustato, kaip rizikos veiksnių pokyčiai yra susiję su kintamojo, kuriuo grindžiama tikimybių pasiskirstymo prognozė, judėjimu.

37 gairė. Pelno ir nuostolio priskyrimo taikymas

- 1.102. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad pelno ir nuostolio priskyrimas būtų nuoseklus, palyginti su pelno ir nuostolio priskyrimo tikslais, nustatytais pagal naudojimo kriterijus ir patikimumo vertinimo procesą.

38 gairė. Pelno ir nuostolio priskyrimo taikymas ir patikimumo vertinimas

1.103. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad informacija apie tai, kaip šis modelis veikė anksčiau, gauta remiantis pelno ir nuostolio priskyrimo duomenimis, būtų naudojama įmonės reguliaraus patikimumo vertinimo cikle.

9 skirsnis. Patikimumo vertinimas

39 gairė. Patikimumo vertinimo politika ir patikimumo vertinimo ataskaita

1.104. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad jos apibrėžtoje patikimumo vertinimo politikoje būtų numatyti bent šie dalykai:

- (a) procesai, metodai ir priemonės, naudojamos pagrįsti vidaus modeliui ir jų tikslams;
- (b) reguliaraus kiekvienos vidaus modelio dalies patikimumo vertinimo dažnumas ir aplinkybės, kuriom esant reikalingas papildomas patikimumo vertinimas;
- (c) už kiekvieną patikimumo vertinimo užduotį atsakingi asmenys; ir
- (d) tvarka, kurios reikia laikytis, kai modelio patikimumo vertinimo procesas nustato problemas susijusias su vidaus modelio patikimumu ir sprendimų priėmimo procesas šioms problemoms spręsti.

1.105. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuoja patikimumo vertimo rezultatų ataskaitoje, taip pat padarytas išvadas ir padarinius gautus iš patikimumo vertinimo analizės.

1.106. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė į šią ataskaitą įtraukia 50 gairėje nurodytus patikimumo vertinimo duomenų rinkinius ir pagrindinių proceso dalyvių pritarimą, patvirtintą parašais.

40 gairė. Patikimumo vertinimo proceso apimtis ir tikslas

1.107. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, nurodydama patikimumo vertinimo tikslą ir apimtį, aiškiai išdėsto konkretų kiekvienos vidaus modelio dalies patikimumo vertinimo tikslą.

1.108. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, vykdydama patikimumo vertinimą, vertina ir kokybinius, ir kiekybinius vidaus modelio aspektus.

1.109. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, svarstydamą patikimumo vertinimo apimtį,

numato patikimumo vertinimą ne tik vidaus modelio įvairioms dalims, bet ir modelio visumą, ypač tai, ar apskaičiuota tikimybių pasiskirstymo prognozė yra tinkama užtikrinti, kad teisės aktais reikalaujamo kapitalo lygis būtų nurodytas be reikšmingų netikslumų.

41 gairė. Reikšmingumas

- 1.110. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė atsižvelgia į vertinamos vidaus modelio dalies reikšmingumą (imdama ją ne tik atskirai, bet ir kartu su kitomis dalimis), kai reikšmingumu remiamasi priimant sprendimą dėl patikimumo vertinimo intensyvumo.
- 1.111. Jeigu draudimo ar perdraudimo įmonė itin tiksliai nevertina konkrečių atskirų vidaus modelio dalių, nes jos nėra labai reikšmingos, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, sprendama, kaip atlikti tinkamą šių dalių patikimumo vertinimą, vis dėlto atsižvelgia į tai, kad šios dalys kartu paėmus gali būti reikšmingos.
- 1.112. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė, per patikimumo vertinimą priimdama sprendimą dėl reikšmingumo, atsižvelgia į jautrumo testavimą.

42 gairė. Patikimumo vertinimo proceso kokybė

- 1.113. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė identifikuoja visus žinomus vykdomo patikimumo vertinimo proceso ribotumus.
- 1.114. Jeigu per patikimumo vertinimo procesą vertinamose dalyse yra ribotumų, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonei jie yra žinomi ir kaip jie yra registruojami dokumentuose.
- 1.115. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad vertinant patikimumo vertinimo proceso kokybę būtų atskirai nurodytos aplinkybės, kuriomis patikimumo vertinimas yra neveiksmingas.

43 gairė. Patikimumo vertinimo proceso valdymas

- 1.116. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę kaip draudimo ar perdraudimo įmonės valdo atlikto patikimumo vertinimo rezultatų sklaidą.
- 1.117. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, remdamasi patikimumo vertinimo išvadomis, rengia ir viduje paskelbia bendrą poziciją.
- 1.118. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė diegia iš anksto apibrėžtus kriterijus, kad

nustatytų, ar patikimumo vertinimo rezultatus arba jų dalis šioje įmonėje reikėtų itin plėtoti.

- 1.119. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė nurodo, kokiomis aplinkybėmis patikimumo vertinimo proceso rezultatus reikėtų itin plėtoti, ir kaip draudimo ar perdraudimo įmonė aiškiai apibrėžia ir nustato, kaip tie rezultatai bus plėtojami, siekdama užtikrinti patikimumo vertinimo proceso nepriklausomumą.
- 1.120. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės parengtoje patikimumo vertinimo politikoje nustatoma, kaip ataskaitoje įforminami įvairių patikimumo vertinimo priemonių taikymo rezultatai ir tuo atveju, kai vykdomas eilinis, ir tuo atveju, kai vykdomas papildomas patikimumo vertinimas dėl atsiradusių specialių aplinkybių, ir kaip tais rezultatais yra naudojamosi, jei atlikus testavimą matyti, kad vidaus modelis veikia ne taip, kaip numatyta.

44 gairė. Funkcijos patikimumo vertinimo procese

- 1.121. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, jei tam tikras patikimumo vertinimo proceso užduotis vykdo ne rizikos valdymo funkcijas atliekantis (-ys) darbuotojas, bet kitas (-i) darbuotojas (-ai), kad rizikos valdymo funkcija būtų atlikta kaip nustatyta direktyvos Mokumas II 44 straipsnyje, įskaitant pareigą užtikrinti, kad būtų baigtos vykdyti įvairios patikimumo vertinimo proceso užduotys..
- 1.122. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė oficialiai paaiškina kiekvieno patikimumo vertinimo procese dalyvaujančio subjekto funkcijas.
- 1.123. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar įmonė savo parengtoje patikimumo vertinimo politikoje yra numačiusi, kaip paskirstomos užduotys per visą patikimumo vertinimo procesą.

45 gairė. Patikimumo vertinimo nepriklausomumas

- 1.124. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės rizikos valdymo funkcijas atliekantis (-ys) darbuotojas (-ai), siekdamas (-i) vykdyti objektyvią vidaus modelio kontrolę, užtikrina, kad patikimumo vertinimo procesas būtų nepriklausomas nuo modelio kūrimo ir veikimo ir kad įmonės parengtoje patikimumo vertinimo politikoje nustatytos užduotys padėtų pasiekti, kad patikimumo vertinimo procesas būtų nepriklausomas, ir išsaugoti jo nepriklausomumą.
- 1.125. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, sprendama, kas vykdydys su patikimumo vertinimo procesu susijusias užduotis, atsižvelgia į rizikos, kurią patiria ta įmonė, pobūdį, mastą ir sudėtingumą, patikimumo vertinimo procese

dalyvaujančių asmenų pareigas ir kompetenciją, įmonės vidaus organizacinę struktūrą ir jos valdymo sistemą.

46 gairė. Grupės vidaus modelių ypatumai

- 1.126. Per pasirengimą teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė tvirtina vidaus modelį, skirtą skaičiuoti ir konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui, ir susijusių įmonių mokumo kapitalo reikalavimui, kuriam skaičiuoti būtų naudojamas grupės vidaus modelis, taip pat kaip draudimo ar perdraudimo įmonė nustato šią tvarką savo parengtoje grupės vidaus modelio patikimumo vertinimo politikoje.
- 1.127. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, kurių mokumo kapitalo reikalavimas būtų skaičiuojamas pagal vidaus modelį, parengia bendrą patikimumo vertinimo politiką, kuri yra taikoma ir grupės, ir atskirų įmonių patikimumo vertinimo procesams.

47 gairė. Priemonių visuma

- 1.128. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad jos naudojamos kokybinio ir kiekybinio patikimumo vertinimo priemonės būtų tinkamos ir patikimos naudoti įmonės viduje – vidaus modelio patikimumui įvertinti, taip pat mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti.
- 1.129. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė supranta savo naudojamas patikimumo vertinimo priemones ir pripažįsta, kad skirtingos priemonės pasižymi skirtingais ypatumais ir turi skirtingų ribotumų.
- 1.130. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė svarsto, kurios patikimumo vertinimo priemonės ar jų grupė yra tinkamiausia pagal patikimumo vertinimo tikslą ir apimtį, nurodytą jos parengtoje patikimumo vertinimo politikoje.
- 1.131. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė įdiegia tvarką, pagal kurią pasirenka tinkamas patikimumas vertinimo priemones, kad užtikrintų tvirtą patikimumo vertinimo procesą. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė šį procesą registruoja dokumentuose ir ar rinkdamasi patikimumo vertinimo priemones apsvarsto bent šiuos jų ypatumus:
- (a) sudėtingumo lygį: patikimumo vertinimo priemonių būna įvairių – nuo paprastų priemonių iki sudėtingų metodų;
  - (b) pobūdį: patikimumo vertinimo priemonės būna kokybinės, kiekybinės arba kokybinės ir kiekybinės;
  - (c) reikalingas žinias: tai, kokių žinių turi turėti patikimumo vertinimą atliekantys asmenys;

- (d) nepriklausomumą: tai, koks patikimumo vertinimą atliekančio asmens nepriklausomumo lygis reikalingas;
- (e) reikalingą informaciją: galimi turimos informacijos kiekio arba tipo ribotumai atliekant išorinį patikimumo vertinimą palyginant su vidaus patikimumo vertinimu ; ir
- (f) patikimumo vertinimo ciklą: patikimumo vertinimo priemonės naudojamos įvairiais vidaus modelio taikymo etapais padarytoms prielaidoms: nuo kūrimo iki įdiegimo ir veikimo.

48 gairė. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijaus analizė

- 1.132. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, tvirtindama vidaus modelį, naudoja testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizę.
- 1.133. Visų pirma nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijaus analizė apimtų visus svarbius rizikos veiksnius ir po kurio laiko būtų tikrinami.

49 gairė. Priemonių taikymas

- 1.134. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė gali paaiškinti, kurios vidaus modelio dalys kokiomis patikimumo vertinimo priemonėmis tvirtinamos ir kodėl šios patikimumo vertinimo priemonės yra tinkamos konkrečiam tikslui, apibrėždamos bent jau šiuos dalykus:
- (a) tvirtinamos modelio dalies reikšmingumą;
  - (b) tai, koku lygiu priemonė bus taikoma: konkrečiai rizikai, modelio sudedamosioms dalims, portfeliui, veiklos padaliniui ar bendriems rezultatams;
  - (c) tos patikimumo vertinimo užduoties tikslą;
  - (d) rezultatus, kurių tikimasi iš patikimumo vertinimo.

50 gairė. Patikimumo vertinimo duomenų rinkiniai

- 1.135. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad patikimumo vertinimo procese naudojami atrinkti duomenys ir ekspertų vertinimas veiksmingai leidžia patikimai įvertinti vidaus modelį įvairiomis aplinkybėmis, kurios buvo iškilusios praeityje arba gali iškilti ateityje.

10 skirsnis. Dokumentacija

51 gairė. Kontrolės procedūros

- 1.136. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad vidaus modelio dokumentai būtų nuolatos atnaujinami ir reguliariai peržiūrimi.
- 1.137. Visų pirma nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė įdiegia bent jau:
- (a) veiksmingą vidaus modelio dokumentų kontrolės procedūrą;
  - (b) vidaus modelio dokumentų versijos kontrolės procedūras; ir
  - (c) aiškią vidaus modelio dokumentų archyvavimo sistemą, kuri turėtų būti naudojama dokumentams tvarkyti.

52 gairė. Metodologijų dokumentacija

- 1.138. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonės parengti dokumentai yra pakankamai išsamūs ir rodo, kad pagal vidaus modelį taikomi metodai ir būdai yra gerai suprantami ir kad, be kitų dalykų, juose nurodoma bent:
- (a) pagrindinės prielaidos;
  - (b) tai, kad tos prielaidos taikomos atsižvelgiant į įmonės rizikos pobūdį; ir
  - (c) bet kokie metodologijos ar metodų trūkumai.
- 1.139. Taip pat turėtų galioti ir tuo atveju, jei draudimo ar perdraudimo įmonės taikomą metodologiją ar bet kokį kitą metodą vidaus modelyje, dokumentuose registruoja nepriklausoma šalis.
- 1.140. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, dokumentuose registruodama teorinius duomenis, prielaidas ir matematinius bei empirinius duomenis, kuriais pagal direktyvos Mokymas II 125 straipsnio 3 dalį grindžiama vidaus modelio metodologija, prirėikus įtraukia metodologijos rengimo reikšmingus etapus, o taip pat nurodo kitas metodologijas, kurias draudimo ar perdraudimo įmonė svarstė, bet kurių galiausiai atsisakė naudoti.

53 gairė. Aplinkybės, kuriomis vidaus modelis nebūna pakankamai veiksmingas

- 1.141. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė į savo dokumentus – bendrą konsoliduotą dokumentą – įtraukia bendrą vidaus modelio trūkumų santrauką ir kuriuose nurodo bent šiuos dalykus:
- (a) riziką, kurios vidaus modelis neapima;
  - (b) vidaus modelyje naudojamo rizikos modeliavimo ribotumą;

- (c) neapibrėžtumo, susijusio su vidaus modelio rezultatais, pobūdį, laipsnį ir šaltinius, taip pat pagrindinių prielaidų, kuriomis grindžiamas vidaus modelis, rezultatų jautrumą;
- (d) vidaus modelyje naudojamų duomenų trūkumą, ir duomenų trūkumą skaičiavimams naudojant vidaus modelį;
- (e) riziką, kuri kyla dėl išorės modelių ir išorės duomenų vidaus modelyje naudojimo;
- (f) vidaus modelyje naudojamų informacinių technologijų ribotumus;
- (g) vidaus modelio valdymo ribotumus
- (h) darbą, atliktą siekiant nustatyti šiuos trūkumus, ir bet kokius modelio tobulinimo planus.

54 gairė. Tinkamumas adresatams

1.142. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė svarsto galimybę parengti vidaus modelio dokumentų rinkinį ir į jį įtraukti daugiau kaip vieno lygmens vidaus modelio dokumentus atsižvelgiant į įvairių naudojimo paskirtį ir tikslinius vartotojus.

55 gairė. Vartotojų vadovas ar proceso aprašas

1.143. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar rengdama savo vidaus modelio dokumentus draudimo ar perdraudimo įmonė parengia vidaus modelio vartotojo vadovą ar proceso aprašą; vadovas turėtų būti pakankamai išsamus, kad nepriklausoma kompetentinga trečioji šalis galėtų vidaus modelį naudoti ir administruoti.

56 gairė. Modelio rezultatų registravimas dokumentuose

1.144. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuose registruoja ir saugo duomenis (nebūtinai viename dokumente) apie modelio rezultatus, kurie reikalingi norint patenkinti direktyvos Mokymas II 120 straipsnio reikalavimus.

57 gairė. Programinė įranga ir modeliavimo platformos

1.145. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip įmonė savo dokumentuose pateikia informaciją apie vidaus modelyje naudojamą programinę įrangą, modeliavimo platformas ir aparatinės įrangos sistemas.

1.146. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar įmonė, naudodama programinę įrangą, modeliavimo platformas ir aparatinės įrangos sistemas, dokumentuose pateikia pakankamai informacijos, kad galėtų įvertinti ir pagrįsti savo naudojamąs priemones ir kad nacionalinės kompetentingos institucijos galėtų įvertinti tų priemonių tinkamumą.

11 skirsnis. Išorės modeliai ir duomenys

58 gairė. Išorės duomenys

- 1.147. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė, atsižvelgdama į išorės duomenų pobūdį, parodo, kad pakankamai gerai supranta vidaus modelyje naudojamų išorės duomenų ypatumus, įskaitant visas reikšmingas išorės duomenims būdingas transformacijas, apimties pokyčius, sezoniškumą ir kitas savybes.
- 1.148. Visų pirma nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė bent jau:
- (a) supranta išorės duomenų ypatumus, ribotumus ir kitas savybes;
  - (b) parengia procesus trūkstamiems išorės duomenims ir kitiems ribotumams identifikuoti;
  - (c) supranta aproksimacijas ir duomenų tvarkymo veiksmus, kurie atliekami, kai išorės duomenų nėra arba kai jie yra nepatikimi; ir
  - (d) parengia procesus, kad galėtų laiku patikrinti nuoseklumą, taip pat duomenis palyginti su kitų atitinkamų šaltinių duomenimis, tiek kiek duomenys pagrįstai prieinami

59 gairė. Išorės modelio supratimas

- 1.149. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė parodo, kad visos išorės modelį naudojančios šalys pakankamai gerai supranta joms svarbias išorės modelio dalis, tarp jų – prielaidas, techninius ir veikimo aspektus.
- 1.150. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė ypatingą dėmesį skiria tiems išorės modelio aspektams, kurie pagal jos rizikos pobūdį yra svarbesni.

60 gairė. Išorės modelio ir duomenų pasirinkimo peržiūra

- 1.151. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė periodiškai peržiūri priežastis, dėl kurių priėmė sprendimą pasirinkti tam tikrą konkretų išorės modelį ar išorės duomenis.
- 1.152. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė nėra pernelyg priklausoma nuo vieno tiekėjo arba kaip įmonė įgyvendina planus sumažinti neigiamą poveikį, kai tiekėjas gali nevykdyti savo įsipareigojimų.
- 1.153. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė atsižvelgia į visus išorės modelio arba duomenų atnaujinimus, kurie padeda įmonei tiksliau įvertinti savo riziką.

61 gairė. Integravimas į vidaus modelio sistemą

1.154. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė parodo, kad išorės modelis, įskaitant metodus, duomenis, parametrus, įmonės pasirinktas prielaidas ir išorės modelio rezultatą arba rezultatus, tinkamai integruotas į vidaus modelio sistemą.

62 gairė. Patikimumo vertinimas

1.155. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė atlieka savo pačios išorės modelyje naudojamų reikšmingų prielaidų, kurios yra svarbios pagal jos rizikos pobūdį, ir išorės modelio bei duomenų integravimo į savo procesus ir vidaus modelio patikimumo vertinimą.

1.156. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė vertina, ar tinkamai pasirinkti arba nepasirinkti išorės modelio ypatumai arba variantai.

1.157. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar atlikdama patikimumo vertinimą draudimo ar perdraudimo įmonė svarsto reikiamą informaciją, ypač pardavėjo arba kitos trečiosios šalies atliktą analizę, ir kaip tai darydama draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina bent jau šiuos dalykus:

- (a) kad nesumažėtų vidaus modelio patikimumo vertinimo proceso nepriklausomumas nuo vidaus modelio kūrimo ir veikimo;
- (b) kad ji nuosekliai derėtų su draudimo ar perdraudimo įmonės nustatytu patikimumo vertinimo procesu, būtų aiškiai išdėstyta patikimumo vertinimo politikoje; ir
- (c) kad būtų atsižvelgta į visas netiesiogines arba tiesiogines pardavėjo arba trečiosios šalies atliktos analizės sąsajas.

63 gairė. Dokumentacija

1.158. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuose parodo, kad išorės modelių ir duomenų dokumentacija atitinka dokumentų rengimo standartus.

1.159. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė dokumentuoja bent šiuos dalykus:

- (a) išorės modelio ir išorės duomenų aspektus, kurie yra svarbūs pagal įmonės rizikos pobūdį;
- (b) kaip išorės modelis arba išorės duomenys integruojami į įmonės procesus ir vidaus modelį;

- (c) kaip duomenys, ypač įvestys, skirti išorės modeliui, arba išorės modelio rezultatai integruojami į įmonės procesus ir vidaus modelį; ir
- (d) išorės duomenis, kurie naudojami vidaus modelyje, jų šaltinius ir naudojimą.

1.160. Jeigu draudimo ar perdraudimo įmonė, rengdama savo dokumentus, pasinaudoja pardavėjo ir paslaugų teikėjų suteiktais dokumentais, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad ji sugeba laikytis dokumentų rengimo standartų.

64 gairė. Nacionalinių kompetentingų institucijų ryšys su išorės modelių pardavėjais

1.161. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės prisiima atsakomybę už įsipareigojimų, susijusių su jų vidaus modeliu, vykdymą, už išorės modelio arba duomenų naudojimą vidaus modelyje ir už visus kitus reikalavimus.

1.162. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų draudimo ar perdraudimo įmonei aiškiai nurodyti, jog bet kokie nacionalinių kompetentingų institucijų ir išorės modelių pardavėjų ryšiai, užmezgami siekiant suteikti informacijos nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, kad šios galėtų atlikti tokio modelio patikrinimą, neatleidžia draudimo ar perdraudimo įmonės nuo pareigos parodyti, kad išorės modelis atitinka vidaus modelio reikalavimus.

1.163. Nacionalinės kompetentingos institucijos kiekvienu pasirengimo teikti prašymą proceso atveju turėtų susidaryti nuomonę apie išorės modelio naudojimą atskirai.

1.164. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų draudimo ar perdraudimo įmonei aiškiai nurodyti, jog atmes visus prašymus dėl išorės modelio naudojimo, jei draudimo ar perdraudimo įmonei nepavyks suteikti konkrečios prašomos informacijos, kad nacionalinės kompetentingos institucijos galėtų įvertinti tą prašymą.

65 gairė. Paslaugų teikėjų funkcijos naudojant išorės modelius ir duomenis

1.165. Per pasirengimą teikti prašymą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė, nusprendusi pati nevaldyti išorės modelio, naudojasi susitarimu dėl veiklos rangos.

1.166. Nacionalinės kompetentingos institucijos taip pat turėtų susidaryti nuomonę, ar draudimo ar perdraudimo įmonė pagal veiklos rangos susitarimą paslaugų teikėjui paveda atlikti tam tikras su išorės duomenimis susijusias užduotis.

1.167. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų draudimo ar perdraudimo įmonei aiškiai nurodyti, kad tokių veiklos rangos susitarimų jos nelaikys pagrindu atleisti nuo pareigos parodyti, jog vidaus modelis atitinka reikalavimus.

1.168. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė užtikrina, kad veiklos rangos susitarime dėl vidaus modelio arba su išorės duomenimis susijusių užduočių vykdymo, laikantis direktyvos Mokumas II 49 straipsnio reikalavimų, būtų apibrėžtos šalių pareigos.

1.169. Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė prisiima bendrą atsakomybę, nepaisant to, kuri šalis faktiškai vykdo su teikiama paslauga susijusias užduotis.

12 skirsnis. Kolegijų darbas per pasirengimo teikti prašymus dėl grupių vidaus modelių procesus

66 gairė. Nuomonės apie vidaus modelio apimtį susidarymas per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesus

1.170. Grupės priežiūros institucija, kitos dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos ir kolegijos nustatytos kitos nacionalinės kompetentingos institucijos, per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesą susidarydamos nuomonę apie vidaus modelio apimtį tinkamumą, turėtų atsižvelgti bent į šiuos dalykus:

- (a) grupės susijusių įmonių reikšmingumą pagal grupės rizikos pobūdį;
- (b) grupės susijusių įmonių rizikos pobūdį, palyginti su visos grupės rizikos pobūdžiu;
- (c) grupės pereinamojo laikotarpio planą, jei jis rengiamas, kaip vėlesniame etape išplėsti modelio apimtį, ir šio plano įgyvendinimo grafiką;
- (d) standartinės formulės arba kito vidaus modelio, kurį rengiamasi taikyti, tinkamumą bet kurios susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės, kuriai taikomas vidaus modelis, bet kurios mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti; ir
- (e) standartinės formulės arba kito vidaus modelio, kurį rengiamasi taikyti ir kuris bus naudojamas bet kurios grupės susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės, kuriai grupės vidaus modelis nėra taikomas, mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, tinkamumą.

1.171. Susidarydama nuomonę apie tai, ar tinkamas sprendimas grupės susijusioms įmonėms netaikyti vidaus modelio, grupės priežiūros institucija arba kita dalyvaujanti nacionalinė kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar dėl tokio įmonės sprendimo gali nutikti taip, kad:

- (a) nuosavos lėšos bus netinkamai paskirstytos remiantis pavienių įmonių mokumo kapitalo reikalavimais, o ne grupės rizikos pobūdžiu;
- (b) rasis nuoseklumo spragų, jei grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti bus naudojamas vidaus modelis, o kuri nors grupės susijusi

įmonė savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti naudos standartinę formulę arba kitokį vidaus modelį;

- (c) dėl riboto vidaus modelio apimties susilpnės grupės ir susijusių grupės įmonių rizikos valdymas;
- (d) grupės mokumo kapitalo reikalavimas, palyginti su grupės rizikos pobūdžiu, bus nepakankamas.

67 gairė. Grupės priežiūros institucijos ir kitų nacionalinių kompetentingų institucijų, dalyvaujančių pasirengimo teikti prašymus dėl grupės vidaus modelių procesuose, užduotys

- 1.172. Per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesą grupės priežiūros institucija arba kitos dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susitarti, kaip veiksmingiausiai ir efektyviausiai paskirstyti užduotis tarp įvairių dalyvaujančių nacionalinių kompetentingų institucijų.
- 1.173. Grupės priežiūros institucija, konsultuodamasi su kitomis dalyvaujančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, turėtų įforminti susitarimą dėl funkcijų pasiskirstymo ir parengti darbo planą bei informavimo taisykles, kurių institucijos turi laikytis.
- 1.174. Grupės vidaus modelio atveju pagal 231 straipsnį, grupės priežiūros institucija ir kitos dalyvaujančios kompetentingos nacionalinės institucijos turėtų įtraukti į darbo planą konkrečias nuostatas apie užduočių paskirstymą ir tarpusavio bendradarbiavimo taisykles.
- 1.175. Prireikus grupės priežiūros institucija, konsultuodamasi su kitomis dalyvaujančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, turėtų darbo planą atnaujinti.
- 1.176. Grupės priežiūros institucija turėtų užtikrinti, kad darbo plane būtų numatytas pasirengimo proceso grafikas, pagrindiniai etapai ir rezultatai.
- 1.177. Grupės priežiūros institucija turėtų užtikrinti, kad darbo plane bent jau:
  - (a) būtų nustatyta, kada ir kaip konsultuotis su kitomis dalyvaujančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir kaip jas įtraukti į pasirengimo procesą;
  - (b) būtų nustatyta, kada ir kaip leisti kitoms priežiūros institucijų kolegijai priklausančioms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms dalyvauti pasirengimo teikti prašymą procese, atsižvelgiant į tai, kad jos tik padėtų nustatyti aplinkybes (ir užkirsti toms aplinkybėms kelią), kuriomis tam tikroms veiklos dalims vidaus modelis būtų netaikomas ir dėl to galėtų rasti reikšmingų grupės rizikos įverčių netikslumų arba kuriomis vidaus modelio naudojimas galėtų kirstis su kitu vidaus modeliu, naudojamu per pasirengimą teikti prašymą kurios nors iš grupės priklausančių draudimo arba perdraudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti; ir

- (c) būtų nustatyti vertinimo prioritetai, atsižvelgiant į vidaus modelio apimtį, kiekvienos grupės susijusios įmonės ypatumus, grupės ir grupės susijusių įmonių rizikos pobūdį, turimą ir svarbią informaciją apie vidaus modelį.

1.178. Visais atvejais dalyvaujanti nacionalinė kompetentinga institucija, kai iškelia svarbų jai abejonių keliantį klausimą dėl pasirengimo proceso, turėtų kuo greičiau savo abejonėmis pasidalyti su grupės priežiūros institucija arba kitomis dalyvaujančiomis institucijomis.

68 gairė. Jungtiniai patikrinimai vietoje per pasirengimo teikti prašymus dėl grupės vidaus modelių procesus

1.179. Per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesą grupės priežiūros institucija ir kitos dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų pasiūlyti ir aptarti, kada ir kaip organizuoti jungtinius patikrinimus vietoje, per kuriuos būtų patikrinta visa pasirengimo teikti prašymą proceso informacija, taip siekiant užtikrinti šio proceso veiksmingumą.

1.180. Nacionalinės kompetentingos institucijos, siūlančios atlikti jungtinį patikrinimą vietoje, turėtų informuoti grupės priežiūros instituciją – nurodyti to patikrinimo apimtį ir tikslą, atsižvelgdamos į jungtinių pasirengimo teikti prašymą proceso patikrinimų vietoje tikslus, kuriuos yra apibrėžusios dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos.

1.181. Tada grupės priežiūros institucija turėtų informuoti kitas pasirengimo teikti prašymą procese dalyvaujančias nacionalines kompetentingas institucijas, EIOPA ir, jei reikia, kolegijai priklausančias nacionalines kompetentingas institucijas, nacionalines kompetentingas svarbių filialų priežiūros institucijas, kaip nurodyta direktyvos Mokymas II 248 straipsnio 3 dalyje, ir už kitų filialų priežiūrą dalyvaujančios nacionalines kompetentingas institucijas.

1.182. Nustačius, kurios nacionalinės kompetentingos institucijos dalyvaus atliekant jungtinį patikrinimą vietoje, tos institucijos turėtų surengti pasitarimą ir priimti galutinį sprendimą dėl patikrinimo apimties, tikslo, struktūros ir pareigų pasidalijimo.

1.183. Patikrinimą vietoje organizuojanti nacionalinė kompetentinga institucija, jei tai ne grupės priežiūros institucija, grupės priežiūros institucijai turėtų pateikti atitinkamus dokumentus.

1.184. Grupės priežiūros institucija turėtų sudaryti sąlygas pasirengimo teikti prašymą procese dalyvaujančioms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, kitoms atliekant jungtinį patikrinimą vietoje dalyvaujančioms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir EIOPA susipažinti su tais dokumentais. Grupės priežiūros institucija turėtų kitiems kolegijos nariams ir dalyviams pateikti atitinkamų gautų dokumentų sąrašą ir, jiems paprašius, pateikti atitinkamus dokumentus.

1.185. Remdamasi ataskaita, kurioje nurodomi pagrindiniai per jungtinį patikrinimą vietoje nustatyti faktai, patikrinimą vietoje organizuojanti nacionalinė kompetentinga institucija turėtų su dalyvaujančiomis nacionalinėmis

kompetentingomis institucijos aptarti jungtinio patikrinimo vietoje rezultatus ir tai, kokių veiksmų reiktų imtis.

1.186. Grupės priežiūros institucija, laikydamosi susitartos kolegijos informacijos tvarkos, turėtų informuoti kitus kolegijos narius apie rezultatus ir veiksmus.

69 gairė. Su vidaus modeliais susijusi veikla, vykdoma per pasirengimo teikti prašymus dėl grupių vidaus modelių procesus ne įmonėje

1.187. Per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesą dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų su grupės priežiūros institucija ir kitomis dalyvaujančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis keistis informacija ir aptarti pagrindinius faktus, nustatytus ne įmonėje.

1.188. Dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos, grupės priežiūros institucija ir kitos dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų keistis informacija apie tai, kokiais metodais vadovaujasi tikrindamos vidaus modelio dalis.

1.189. Jeigu dalydamosi šia informacija dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos nustato reikšmingų taikytų metodų skirtumų, jos turėtų surengti pasitarimą arba susitarti, kaip sukurti nuosekliai derančius metodus, jei mano, kad taip suderinti savo darbą yra tikslinga.

1.190. Jeigu mano, kad tai tikslinga, dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę su kitomis dalyvaujančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis pasikeisti informacija apie priemones ir būdus, kuriuos naudoja tikrindamos vidaus modelio dalis.

70 gairė. Trečiosios šalies nacionalinių kompetentingų institucijų dalyvavimas pasirengimo teikti prašymus dėl grupės vidaus modelių procesuose

1.191. Per pasirengimo teikti prašymą dėl grupės vidaus modelio procesą grupės priežiūros institucija arba kitos dalyvaujančios nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar reikėtų ir su kuriomis reikėtų trečiųjų šalių nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis konsultuotis.

1.192. Prieš konsultuodamasi su trečiosios šalies nacionaline kompetentinga institucija grupės priežiūros institucija, padedama dalyvaujančių nacionalinių kompetentingų institucijų, turėtų imtis reikiamų priemonių, kad užtikrintų, jog teisės nuostatos dėl informacijos konfidencialumo toje jurisdikcijoje, kuriai priklauso trečiosios šalies nacionalinė kompetentinga institucija, prilygsta profesinės paslapties reikalavimams pagal direktyvą Mokumas II arba kitas ES direktyvas ir nacionalinės teisės aktus, taikomus dalyvaujančioms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.

Atitikties ir pranešimo taisyklės

- 1.193. Šiame dokumente pateiktos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį paskelbtos gairės. Pagal EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos turi stengtis laikytis gairių ir rekomendacijų.
- 1.194. Kompetentinga institucija, kuri laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų jas tinkamai įtraukti į savo reguliavimo arba priežiūros sistemą.
- 1.195. Kompetentingos institucijos per 2 mėnesius nuo šių gairių paskelbimo turi Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijai patvirtinti, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, jei nesilaiko, nurodyti nesilaikymo priežastis.
- 1.196. Jei iki šio termino pabaigos atsakymas nebus pateiktas, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos nesilaikė pranešimo reikalavimo.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

- 1.197. Šios gairės bus peržiūrimos EIOPA.